

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขัง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช*

THE APPLICATION OF BUDDHIST DHAMMA PRINCIPLES OF PRISONERS IN NAKHON SI THAMMARAT CENTRAL JAIL

ปริญญา จันทรทอง

Parinya Chanthong

เดชชาติ ตรัทรพย์

Detchat Treesap

สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร

Supreecha Chamnanphuttiphon

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

E-mail: parinyachanthong@gmail.com

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ผู้ต้องขังในเดือนเมษายน 2563 จำนวน 6,286 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครชีซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 361 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลำดับขั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิด สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แล้วนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ต้องขังมีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

* Received 6 September 2021; Revised 6 June 2022; Accepted 14 June 2022

พบว่า ด้านสมานัตตตา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ส่วนด้านทาน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะฐานความผิด และแดนควบคุม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ด้านทานมากที่สุด ได้แก่ ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมเห็นแก่ตัว ขาดการแบ่งปัน ขาดการเสียสละ และขาดรายได้ทางการเงินในการใช้สอย รองลงมา ด้านปิยวาจา ได้แก่ ผู้ต้องขังใช้วาจาไม่สุภาพ หยาดคาย เสียดสี ผู้ต้องขังอยู่ในสังคมต่างวัฒนธรรม ต่างภาษา กัน ส่วนด้านสมานัตตตา ได้แก่ พฤติกรรมส่วนบุคคลของผู้ต้องขังที่ไม่รู้จักหน้าที่ ไม่ชอบอยู่ในกฎระเบียบ ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช พบว่า จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ การจัดโครงการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาอุปนิสัย โดยเจ้าหน้าที่หรือเชียววิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เพื่อส่งเสริมและเพิ่มพูนคุณธรรมจริยธรรม สอดแทรกกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดความคิดช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มุ่งเน้นเรื่องการสงเคราะห์ผู้อื่นให้เพิ่มขึ้น สร้างความรู้สึกที่ดีต่อปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในเรือนจำ

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้, หลักพุทธธรรม, ผู้ต้องขัง, เรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช

ABSTRACT

This thematic paper aimed to study 1) the application of Buddhist dhamma principles of prisoners in Nakhon Si Thammarat central jail, 2) problems and obstacles to the application of Buddhist dhamma principles of prisoners in Nakhon Si Thammarat central jail, and 3) the solutions for problems and obstacles of the application of Buddhist dhamma principles of prisoners in Nakhon Si Thammarat central jail. This mixed methods research included quantitative research using 6,286 prisoners in April 2020 as the research population. The researcher determined the sample size by applying Krejcie and Morgan's table measurement and using stratified random sampling to get the sample group of 361 people. The research instrument for data collection was a questionnaire with closed and open-ended questions. The statistics for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, and standard deviation. For qualitative research, there were 12 key informants selected by purposive

sampling. The research instrument for data collection was the interview. Then the data were analyzed using content analysis accompanied by the context

The findings were as follows:

1. Overall, the prisoners in Nakhon Si Thammarat central jail applied the Buddhist dhamma principles at a high level. When considering each aspect in descending order of the average, it was found that the aspect of Samanattata had the highest average. Next below was Atthacariya, and the aspect of Dana had the lowest average. When classifying in terms of sexes, ages, degrees of education, nature of the offense, and control boundary, it was found that overall, the application of Buddhist dhamma principles of prisoners in Nakhon Si Thammarat central jail was high.

2. For problems and obstacles to the application of Buddhist dhamma principles of prisoners in Nakhon Si Thammarat central jail, it was found that the respondents mainly expressed their opinions about problems and obstacles in Dana: the prisoners had selfish behavior, lack of sharing, lack of sacrifice, and lack of financial income. The next below was Piyavaca: the prisoner's speech was impolite, rude, and sarcastic because they live in a society with different cultures and languages. For the aspect of Samanattata, the personal behavior of the prisoners was as follows: they did not know their responsibility and broke the rules. The respondents less expressed their opinions on the problems and obstacles.

3. For the solutions to problems and obstacles for the application of Buddhist dhamma principles of prisoners in Nakhon Si Thammarat central jail, it was found that from in-depth interviews, the informants commented on solutions to problems and obstacles as follows: organizing a training program on character development by staff or by inviting external speakers to educate and increase morals and ethics, including inserting various activities could help create ideas of helping each other, focus more on helping others, and create a feeling of good behavior in prison.

Keywords: Application, Buddhist Dhamma Principles, Prisoners, Nakhon Si Thammarat Central Jail

บทนำ

มนุษย์แต่ละพื้นที่จะมีรูปแบบวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี กฎระเบียบที่แตกต่างกันไป เมื่อมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและความรู้ใหม่ ๆ เข้ามาทำให้มนุษย์ที่อยู่รวมกันเป็นสังคม ต้องสามารถปรับตัวให้ทันตามการเปลี่ยนแปลง บางคนปรับตัวได้เร็ว บางคนปรับตัวได้ช้าขึ้นอยู่กับทักษะชีวิตและประสบการณ์ เช่น การติดต่อสื่อสารทางโซเชียล การสั่งซื้อสินค้าทางออนไลน์ เป็นต้น หลักการพื้นฐานของการมีวิถีคิดและการใช้ชีวิตที่ดี ให้มีคุณค่าแล้วหรือยัง ความสุขและความทุกข์อะไรจะเกิดหรือไม่เกิดไม่มีใครกำหนดได้นอกจากตนเอง ความสุขเกิดจากรู้จักการมองคนอื่นในแง่ดี หลักคือการที่เรามองคนอื่นด้วยสายตาแห่งความสุขปราศจากการโกรธเกลียด ไม่มองโลกในแง่ที่ร้ายเกินไป ทำปัจจุบันให้ดีที่สุดมีความสุข อย่าไปกังวลถึงอดีตหรืออนาคตที่ยังมาไม่ถึง เพราะเราไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ทำทุกอย่างให้ดีที่สุด สิ่งทีหล่อเลี้ยงจิตใจของมนุษย์ทำให้เกิดความมานะ ความเพียรพยายาม คนเราจึงจำเป็นต้องมีความหวังอยู่เสมอ แม้ว่าจะมีชีวิตอยู่กับความยากลำบากเพียงใด จงคิดและทำทุกอย่างในวันนี้อย่างเต็มที่และมีความหวังอยู่เสมอ รู้จักการให้ การให้ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของหรือของมีค่า แต่หมายถึงของที่ประมาณค่าไม่ได้ เช่น น้ำใจ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ นั้น เป็นวิธีการเสริมสร้างความสุขทางใจอย่างหนึ่งและให้เราคิดเสมอว่าการให้นั้น มักจะนำสิ่งดี ๆ มาสู่ทั้งผู้ให้และผู้รับ (ชัยวัฒน์ สุวิชัย, 2560)

เรือนจำกลางนครศรีธรรมราชเป็นหน่วยงานสังกัดกรมราชทัณฑ์ ที่เป็นเรือนจำขนาดใหญ่ประจำเขต 8 ประจำภาคใต้ รองรับผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษทุกระดับตลอดถึงประหารชีวิต ได้รับการยอมรับว่ามีศักยภาพในการควบคุมสูง ทั้งมาตรฐานการควบคุมและสภาพแนวกำแพงของเรือนจำที่แข็งแรง มั่นคง ทำให้เรือนจำในเขตพื้นที่ที่มีผู้ต้องขังกำหนดโทษเกินความสามารถในการควบคุม จึงต้องย้ายผู้ต้องขัง จากเรือนจำดังกล่าว หลังจากศาลได้พิพากษาแล้วมาควบคุมที่เรือนจำกลางนครศรีธรรมราชเป็นจำนวนมาก หลายเรือนจำมาอยู่รวมกันสร้างความแออัดเกิดขึ้น เป็นสถานการณ์ผู้ต้องขังล้นคุกเนื่องจากพื้นที่ของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชไม่ได้ออกแบบมารองรับผู้ต้องขังจำนวนมากเหมือนในปัจจุบัน เมื่อมาอยู่รวมกันจำนวนมากขึ้นก็จะพยายามสร้างสังคมคนจังหวัดเดียวกัน บ้านเดียวกันเกิดขึ้น เมื่อมีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายเกิดการเอารัดเอาเปรียบ แย่งชิง เพื่อให้ได้ความสะดวกสบาย ทั้งด้านอาหาร ที่พักผ่อน ตลอดจนการใช้ชีวิตในเรือนจำ ส่งผลให้มีการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้น ขาดความสามัคคี ขาดน้ำใจที่จะแบ่งปันเอื้อเฟื้อ ใช้ชีวิตอย่างไม่เป็นสุขในสังคมเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชได้ตระหนักถึง แนวทางแก้ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ แย่งชิง สร้างความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อแบ่งปัน การอยู่รวมกัน อย่างมีความสุขให้เกิดขึ้นมาในสังคมผู้ต้องขังในเรือนจำ โดยมีการนำหลักพุทธธรรมเข้ามาช่วยแก้ปัญหา ส่งเสริมการเรียนรู้การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังใน

เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช หลักธรรมที่ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้เฝ้าผู้ไม่ตรีเอื้อเพื่อ เกื้อกูลคือหลักสังคัตถุธรรมมีอยู่ 4 ประการได้แก่ทาน คือ 1) การให้ การเสียสละหรือการ เอื้อเพื่อแบ่งปันของ ๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น 2) ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำ ที่ไพเราะอ่อนหวานพูดด้วยความจริงใจไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะสมสำหรับกาลเทศะ 3) อตถจริยา คือการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น 4) สมานัตตตา คือ การเป็นผู้มีความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2550)

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาวิจัยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช เพื่อ ส่งเสริมความมีน้ำใจ เอื้อเพื่อแบ่งปัน การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขลดการเอาจัดเอาเปรียบ ระหว่างผู้ต้องขัง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถใช้ชีวิตในเรือนจำได้อย่างมีความสุข ยังนำผลที่ได้ จากการวิจัยไปช่วยพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังในการใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุข รู้รักสามัคคี แบ่งปันซึ่งกันและกัน ภายในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชและยังผลให้พัฒนาพฤตินิสัยของ ผู้ต้องขังให้ดีขึ้นเมื่อพ้นโทษไป สามารถอยู่ในสังคมภายนอกได้และเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำ กลางนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของ ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ประชากร ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จำนวน 6,286 คน (ข้อมูล สถิติวันที่ 1 เมษายน 2563)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครชีซีและมอร์แกน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 361 คน

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลำดับชั้น (Stratified Random sampling) คำนวณหา กลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งผู้ต้องขังออกเป็น 4 แดนควบคุม ใช้การสุ่มแบบเป็นสัดส่วน แล้วเทียบ บัญญัติไตรยางศ์ เพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน ซึ่งมีวิธี คือ จำนวนผู้ต้องขังแต่ละ แดนหารด้วยจำนวนประชากรทั้งหมด คูณด้วยขนาดกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้สัดส่วนครบทุกแดน ควบคุมแล้ว จะได้กลุ่มตัวอย่าง จึงทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีนำสัดส่วนแต่ละแดนควบคุม หารด้วยจำนวนห้องนอน เมื่อได้สัดส่วนแต่ละห้องแล้วทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่ม

ตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ใช้วิธีจับฉลากตามหมายเลขรายชื่อแต่ละห้อง โดยทำทุกชั้นตอนจนครบทุกแดนควบคุม

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพใช้เทคนิคจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกตามตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ แต่ละแดนควบคุม โดยมีผู้บังคับแดนควบคุม จำนวน 1 คน รองผู้บังคับแดนควบคุม จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ประจำแดนควบคุม จำนวน 1 คน ทั้งหมด 4 แแดนควบคุม จำนวนทั้งสิ้น 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างขึ้นโดยผู้วิจัย จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบบสอบถาม (Questionnaires) มีลักษณะคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิดเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะฐานความผิด และแดนควบคุม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อดังนี้

- ด้านทาน จำนวน 5 ข้อ
- ด้านปิยวาจา จำนวน 5 ข้อ
- ด้านอัตถจริยา จำนวน 5 ข้อ
- ด้านสมานัตตตา จำนวน 5 ข้อ

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามแนวคิดของลิเคิร์ท ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้ต้องขังมีการประยุกต์ใช้ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้ต้องขังมีการประยุกต์ใช้ระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้ต้องขังมีการประยุกต์ใช้ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้ต้องขังมีการประยุกต์ใช้ระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้ต้องขังมีการประยุกต์ใช้ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แนวคำถามสำหรับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยคำถามสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึกถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัย ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม และคำถามสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึกไปเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ขอรับหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

4. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเดินทางไปเก็บข้อมูลตามวัน เวลาที่นัดหมายไว้ สถานที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นสถานที่ในแต่ละแดนควบคุมที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการจดบันทึกเป็นเอกสารและบันทึกภาพ เมื่อได้รับอนุญาต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ปังจยส่วนบุคคลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าความถี่

2. ศึกษาระดับการประยุกต์ใช้ของผู้ต้องขังที่มีต่อการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพิจารณาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชโดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายความว่า มีการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายความว่า มีการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายความว่า มีการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายความว่า มีการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายความว่า มีการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะทำการจัดข้อมูล (Data grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสนทนาที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Content analysis technique)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ คือ เพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 299 คน คิดเป็นร้อยละ 82.83 และเพศหญิง จำนวนทั้งสิ้น 62 คน คิดเป็นร้อยละ 17.17
2. จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ คือ อายุ 30-39 ปี จำนวนทั้งสิ้น 164 คน คิดเป็นร้อยละ 45.43, อายุ 40-49 ปี จำนวนทั้งสิ้น 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.55 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวนทั้งสิ้น 83 คน คิดเป็นร้อยละ 22.99 และอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.03
3. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ คือ ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวนทั้งสิ้น 168 คน คิดเป็นร้อยละ 46.54 ประถมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 113 คน คิดเป็น ร้อยละ 31.30 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวนทั้งสิ้น 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.91 และอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวนทั้งสิ้น 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.25
4. จำแนกตามลักษณะฐานความผิด พบว่า ผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวนทั้งสิ้น 253 คน คิดเป็นร้อยละ 70.08 ความผิดเกี่ยวกับชีวิต จำนวนทั้งสิ้น 74 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 ความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวนทั้งสิ้น 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.99 และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวนทั้งสิ้น 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.43
5. จำแนกตามแดนควบคุม พบว่า ผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ คือ แดนควบคุม 5 จำนวนทั้งสิ้น 101 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 แดนควบคุม 4 จำนวนทั้งสิ้น 99 คน คิดเป็นร้อยละ 27.40 แดนควบคุม 6 จำนวนทั้งสิ้น 99 คน คิดเป็นร้อยละ 27.40 และแดนควบคุม 8 จำนวนทั้งสิ้น 62 คน คิดเป็นร้อยละ 17.20

ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช โดยรวม พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 3.95 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.84 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.68 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

แสดงผลวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะฐานความผิด และแดนควบคุม ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เพศชาย พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 3.98 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.85 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.70 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เพศหญิง พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 3.85 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.62 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ พบว่า อายุต่ำกว่า 30 ปี, 30-39 ปี 40-49 ปี และ 50 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อายุต่ำกว่า 30 ปี พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 3.93 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.85 ส่วนด้านปิยวาจา ค่าเฉลี่ย 3.69 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อายุ 30-39 ปี พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 3.89 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.77 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.60 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อายุ 40-49 ปี พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 4.08 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.97 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.77 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อายุ 50 ปีขึ้นไป พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 4.03 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านปิยวาจา ค่าเฉลี่ย 3.97 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.80 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ระดับประถมศึกษา พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 4.02 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.93 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.69 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 3.91 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.80

ส่วนด้านทานและปิยวาจา ค่าเฉลี่ย 3.67 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ระดับอนุปริญาหรือเทียบเท่า พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 3.81 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.69 ส่วนปิยวาจา ค่าเฉลี่ย 3.51 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ระดับปริญาตรีหรือสูงกว่า พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 4.09 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.87 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.78 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

4. ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช จำแนกลักษณะฐานความผิด พบว่า ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และความผิดเกี่ยวกับเพศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 3.89 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.61 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ความผิดเกี่ยวกับชีวิต พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 4.08 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.92 ส่วนด้านปิยวาจา ค่าเฉลี่ย 3.79 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่า ด้านสมานัตตตาและด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 4.00 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.84 ส่วนด้านปิยวาจา ค่าเฉลี่ย 3.83 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ความผิดเกี่ยวกับเพศ พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 4.34 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านปิยวาจา ค่าเฉลี่ย 4.18 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 4.02 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

5. ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช จำแนกตามแดนควบคุม พบว่า แดนควบคุม 4 แดนควบคุม 5 แดนควบคุม 6 และ แดนควบคุม 8 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย แดนควบคุม 4 พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 3.95 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.92 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.69 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แดนควบคุม 5 พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 3.91 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.64 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แดนควบคุม 6 พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 4.07 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.84 ส่วนด้านปิยวาจา ค่าเฉลี่ย 3.75 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แดนควบคุม 8 พบว่า ด้านสมานัตตตา ค่าเฉลี่ย 3.85 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านอรรถจริยา ค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนด้านทาน ค่าเฉลี่ย 3.62 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ผลการรวบรวมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ดังนี้

ด้านทาน ได้แก่ ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมเห็นแก่ตัว ขาดการแบ่งปัน ขาดการเสียสละ ผู้ต้องขาดรายได้ ไม่เพียงพอในการใช้จ่าย ด้านปิยวาจา ได้แก่ ผู้ต้องขังใช้วาจา ไม่สุภาพ หยาดคาย เสียดสี ผู้ต้องขัง มีการใช้ชีวิตจากภายนอกที่ต่างวัฒนธรรม ต่างภาษา กัน ใช้วาจาที่ไม่

ไพเราะ ด้านอัตถจริยา ได้แก่ ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมเห็นตัว เอรัดเอาเปรียบ การแย่งชิง ผู้ต้องขังวินัยในการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านสมานัตตตา ได้แก่ พฤติกรรมส่วนบุคคลของผู้ต้องขังไม่รู้จักหน้าที่ ผู้ต้องขังไม่ชอบอยู่ในกฎระเบียบ

ผลการรวบรวมเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ดังนี้

ด้านทาน ได้แก่ มีการจัดโครงการฝึกอบรมพัฒนาพฤตินิสัยในการแบ่งปัน การช่วยเหลือจัดกิจกรรมที่สามารถแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่น ด้านปิยวาจา ได้แก่ จัดอบรมจากวิทยากรภายนอกให้รู้จัก การปฏิบัติตนตามแนวพระพุทธศาสนา คิดดี พูดดี ทำดี จัดอบรมพัฒนาพฤตินิสัย ปลุกฝังจิตใจที่ดี ด้านอัตถจริยา ได้แก่ จัดโครงการอบรม ให้ความรู้ในด้านการประพฤติและการใช้ชีวิต การจัดตั้งกลุ่มหรือชมรม ให้เป็นแบบอย่างในการทำประโยชน์ ด้านสมานัตตตา ได้แก่ มีการฝึกอบรมจากวิทยากรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมส่วนบุคคลต่อเพื่อนร่วมสังคม อบรมการปฏิบัติตนตามระเบียบวินัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ด้านทาน มีปัญหาและอุปสรรคจากการมีรายได้ที่จะใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไม่มากนัก อันมาจากขาดการติดต่อจากครอบครัว การเรียนรู้และการถูกปลูกฝังอุปนิสัยจากครอบครัวให้รู้จักการให้ทานค่อนข้างน้อย ต้องเอาตัวรอดไปในแต่ละวัน ด้านปิยวาจา มีปัญหาและอุปสรรคจากอุปนิสัยส่วนตัวและการอบรมจากสถาบันครอบครัว ความเคยชินกับการใช้ภาษาถิ่น ทำให้การใช้วาจาที่ไพเราะอ่อนหวานค่อนข้างน้อย ด้านอัตถจริยา มีปัญหาและอุปสรรคจากความคิดของผู้ต้องขังในการเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นว่าเป็นการถูกหลอกใช้บ้าง ไม่ใช่หน้าที่ของตนบ้าง และอุปนิสัยส่วนตัวที่มีความคิดช่วยเหลือค่อนข้างน้อย ด้านสมานัตตตา มีปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติตนผิดต่อกฎระเบียบอันเป็นอุปนิสัยส่วนตัว การต้องเอาตัวรอดจากการมาอยู่ในสังคมอีกรูปแบบที่ตนเองต้องปรับตัวให้สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นให้ได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้วยการจัดโครงการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาอุปนิสัย โดยเจ้าหน้าที่หรือเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เพื่อส่งเสริมและเพิ่มพูนคุณธรรมจริยธรรม สอดแทรกกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดความคิดช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มุ่งเน้นเรื่องการสงเคราะห์ผู้อื่นให้เพิ่มขึ้น สร้างความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลในการอยู่ร่วมกันในเรือนจำ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช ดังนี้

ผลการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช โดยรวม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ผู้ต้องขังมีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมที่ดี เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสมอดันเสมอลาย มีการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น มีการใช้วาจาที่ไพเราะและเสริมกำลังใจที่ดีต่อเพื่อนผู้ต้องขังด้วยกัน อีกทั้งงานวิจัยของ พระสุนทร ธมมวโร (บุญคง) ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง” พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยองตามระดับการนำไปใช้ของประชาชนในชุมชนหนองสนม โดยรวม อยู่ในระดับมาก (เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของประชาชนในชุมชนหนองสนม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ด้านสมานัตตตา ด้านปิยวาจา ด้านทาน และด้านอัตถจริยา ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (พระสุนทร ธมมวโร (บุญคง), 2560)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ด้านทาน พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช ด้านทาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ผู้ต้องขังมีการให้กำลังใจกับเพื่อนผู้ต้องขังที่ประสบปัญหาการดำเนินชีวิต เนื่องจากมองเห็นถึงสถานะของตนเองกับเพื่อนผู้ต้องขัง ต้องใช้ชีวิตในรูปแบบเดียวกันซึ่งตามงานวิจัยของ พระสุนทร ธมมวโร (บุญคง) ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนมจังหวัดระยอง” พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยองตามระดับการนำไปใช้ของประชาชนในชุมชนหนองสนม พบว่า ด้านทาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า เมื่อประชาชนมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันเป็นส่วนมาก เมื่อปรุงอาหารมักจะแบ่งให้เพื่อนบ้านได้ชิมเป็นประจำ ร่วมบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ ให้แก่ชุมชนเมื่อมีกิจกรรมคอยสวดส่งดูแลบ้าน ในยามที่เจ้าของบ้านไม่อยู่ เมื่อเพื่อนบ้านเดือดร้อน ยินดีให้ความช่วยเหลือทันที ร่วมกับเพื่อนบ้านในการออกโรงทานเลี้ยงอาหารในงานต่าง ๆ และให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้นตามลำดับ (พระสุนทร ธมมวโร (บุญคง), 2560)

ด้านปิยวาจา พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช ด้านปิยวาจา มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ผู้ต้องขังมีการใช้วาจาที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน ส่งผลให้บรรยากาศการอยู่ร่วมกัน มีความสุข อารมณ์

จิตใจเบิกบาน หากมีปัญหาก็จะทำให้อารมณ์แต่ละฝ่ายสงบลงได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีการศึกษางานวิจัยของ กริธา คงพยัคฆ์ ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรม ในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่า ระดับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปิยวาจา (การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะ) โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 ที่ว่า เจ้าหน้าที่ของเทศบาลพูดจาทักทายกับประชาชนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน ร่องลงมาได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า เจ้าหน้าที่ของเทศบาลยิ้มแย้มแจ่มใสและพูดจาด้วยความสุภาพจริงใจ ส่วนข้อ 4 ที่ว่าเจ้าหน้าที่ ของเทศบาลเต็มใจรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนผู้มารับบริการอย่างสุภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ (กริธา คงพยัคฆ์, 2562)

ด้านอัตถจริยา พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช ด้านอัตถจริยา มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า ผู้ต้องขัง ปฏิบัติตนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เสียสละแรงกายแรงใจให้กับงานที่ตนเองรับผิดชอบ รักษาทรัพย์สินที่ใช้เป็นสาธารณะให้เกิดความเสียหาย น้อยที่สุด นอกจากนี้มีงานวิจัยของ พระ วิศรุต ฐิตโสภโณ (อนวงษา) ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการพัฒนา ชุมชนของพระสังฆาธิการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย” พบว่า ความคิดเห็นของ พระภิกษุสงฆ์ต่อการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้านอัตถจริยา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย ข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ “การ สาธารณูปการท่านเห็นว่าพระสังฆาธิการมีส่วนร่วมกับการประชาชนในการจัดโครงการรักษา สิ่งแวดล้อมในชุมชน เพียงใด” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “การศึกษาสงเคราะห์ ท่านเห็นว่าพระสังฆาธิการมีการให้ความรู้ข่าวสารแก่ชุมชน เช่น การศึกษา สาธารณสุข การปกครอง การช่วยกิจกรรมอื่น ๆ ในชุมชน เพียงใด” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “การศึกษาสงเคราะห์ ท่านเห็นว่าพระสังฆาธิการมีการบริจาคทุนทรัพย์ เพื่อการศึกษาแก่เด็กในระบบโรงเรียนของรัฐ หรือเอกชนเพียงใด” (พระวิศรุต ฐิตโสภโณ (อนวงษา), 2561)

ด้านสมานัตตตา พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช ด้านสมานัตตตา มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า ผู้ต้องขัง ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบที่เรือนจำได้กำหนดไว้ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพราะ เรือนจำมีผู้ต้องขังจำนวนมาก อยู่ร่วมกัน จึงต้องยึดกฎระเบียบ ให้ถือปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่ ผู้ต้องขังให้ความเคารพต่อกฎระเบียบดังกล่าว ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธนพร คุณสมปนโน (อาคะนิช) และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการ ดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นด้านสมานัตตตา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.26 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.20 – 5.00 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือเปิดโอกาสให้เพื่อน ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือนได้เวลาประชุมยืดหลักประชาธิปไตยท่านมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเป็นกันเอง อย่างเสมอต้นเสมอปลายและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นกันเอง ไม่ถือตัวเข้ากับคนได้ทุกระดับ (พระธนพร คุณสมปนโน (อาคะนิช) และคณะ, 2560)

สรุป

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช พบว่าผู้ต้องขังจะมีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมจากหลักสังคหวัตถุ 4 ในด้านสมานัตตตา คือ การปฏิบัติตนตามระเบียบของเรือนจำ การให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นอย่างดี แต่ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมจากหลักสังคหวัตถุ 4 ในด้านทาน คือ การถูกปลุกฝังจากครอบครัวที่มีสั่งสอนให้รู้จักการแบ่งปัน การมีน้ำใจค่อนข้างน้อย อันสืบเนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ที่ต้องมีการพึ่งพาอาศัยตัวเองเป็นอันดับแรก จึงไม่สามารถแบ่งปันให้กับสังคมได้ แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม คือ การจัดกิจกรรม อบรม จากเจ้าหน้าที่หรือเชียววิทยากรจากภายนอกมาปลุกฝังนิสัยการช่วยเหลือแบ่งปันและอบรมสั่งสอนความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรเชียววิทยากรผู้มีความรู้มาอบรมเรื่องหลักพุทธธรรมให้กับผู้ต้องขังอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมที่ถูกต้องยิ่งขึ้น และเป็นการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเข้าถึงหลักพุทธธรรมในพระพุทธศาสนาได้ดีขึ้น
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านทาน การให้กำลังใจ การเสียสละ แก่เพื่อนผู้ต้องขัง เพื่อพัฒนาจิตใจของผู้ต้องขังให้ดียิ่งขึ้น
3. ควรเชียววิทยากรมาจัดกิจกรรมนันทนาการเกี่ยวกับการพูดในที่สาธารณะ
4. ควรจัดกิจกรรมกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์เพื่อสร้างความเป็นผู้นำในการเข้าร่วมกิจกรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในทัณฑสถานวัยหนุ่ม นครศรีธรรมราช
2. ควรศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ควรศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- กริธา คงพยัคฆ์. (2562). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการบริการสาธารณะของเทศบาล ตำบลจันดี อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุวิชัย. (2560). การใช้ชีวิตให้มีคุณค่าในแต่ละวัน. เรียกใช้เมื่อ 23 มีนาคม 2563 จาก <https://siamrath.co.th/n/8571>
- พระชนพร คุณสมปนโน (อาคะนิช) และคณะ. (2560). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. ใน รายงานการวิจัยรัฐศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2550). ธรรมานุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- พระวิศรุต ธิตโสภณ (อนวงษา). (2561). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระสุนทร ธมมธโร (บุญคง). (2560). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.